

A-19169

EESTI NSV PÕLLUMAJANDUSE MINISTEERIUM
PÕLLUMAJANDUSLIKU PROPAGANDA VALITSUS

NÄIDIS-ÕPPEKAVA

LOOMAKASVATUSE ALUSED

(ZOOTEHNILISTE TEADMISTE MIINIMUM)

KOLMEAASTASTE ZOOTEHNILISTE KURSUSTE

I ÕPPEAASTA

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS, TALLINN 1951

ARH

A-19169

EESTI NSV PÕLLUMAJANDUSE MINISTEERIUM
PÕLLUMAJANDUSLIKU PROPAGANDA VALITSUS

NÄIDIS-ÕPPEKAVA

LOOMAKASVATUSE ALUSED
(ZOOTEHNILISTE TEADMISTE MIINIMUM)

KOLMEAASTASTE ZOOTEHNILISTE KURSUSTE
I ÕPPEAASTA

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS, TALLINN 1951

ESTI NSV POLIITMINE MINISTRIKUM
POLIITMINEKOLLEGIUMI PROPAGANDA VALITSUS

NAIDIS-ÕPPEKAVA

LOOMAKASVATUSE ALUSED

(SOOTNEMISE TEGEMISE KÄRTE)

2

KOLLEGIUMI SOOTNEMISE KÄRTE

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

17892

ARHIIVKOGU

ESTI RIIGI ARHIIV, TALLINN 1988

SELETUSKIRI.

Põllumajanduse peamiseks ülesandeks elanikkonnale toiduainete ja tööstusele toorainete külluse loomisel on põllumajanduskultuuride saagi tõstmine ja ühisloomakasvatuse kiire suurendamine koos samaaegse loomade produktiivsuse tõusuga.

Tänapäeval on kolhoosidel ja masina-traktorijaamadel sotsialistlike mehhaniseeritud suurmajandite juhtimiseks suuri kogemusi. On loodud kõik tingimused selleks, et tagada põllumajanduse võimas tõus ja selle väga kiire edasiarendamine.

Arvestades seda, et kolhoosid on organisatsiooniliselt ja majanduslikult tugevnenud ning masina-traktorijaamad varustatud uusima tehnikaga, tuleb praegu omistada väga suurt tähtsust nõukogude kaasaegse agronoomia- ja zootehnilise teaduse saavutuste ning eesrindlikes kolhoosides ja sovhoosides viimastel aastatel omandatud rikkalike kogemuste propageerimisele ja nende juurutamisele kõikides kolhoosides ning masina-traktorijaamades.

Põllumajandusmeistrite ettevalmistamise kolmeaastased agro-zootehnilised kursused on ette nähtud selleks, et osutada kolhoonikutele abi põllumajanduskultuuride saakide ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmisel.

Käesolev esimese õppeaasta õppekava näeb ette zootehniliste teadmiste miinimumi omandamist kolhoosnikute poolt.

Õppekava on näidiseks ja on arvatud 200 õppetunnile, neist 106 teoreetilist tundi ja 94 praktilist töötundi. Õppekava alusel tuleb koostada kohalikele oludele vastav töökava, milles oleks arvestatud teaduslike asutiste saavutusi ja loomakasvatuse alal kõrgeid produktiivsuse näitajaid saavutanud eesrindlike kolhooside ja sovhooside, samuti üksikute põllumajanduse eesrindlaste töökogemusi. Kursus-est osavõtjad peavad teoreetilise ja praktilise õppetöö ajal tundma õppima eesrindlaste saavutusi ja töökogemusi ning rakendama nende töövõtteid loomade kõrge produktiivsuse saavutamiseks tege-likus tootmistegevuses.

Praktiliste tööde läbiviimine peab toimuma samanimeliste tööde teostamisega kolhoosis, mistõttu neist osa võib langeda kevadisele ja suvisele ajale.

Õppetöö põhivormiks kursustel on vestlustund. Vestlustundide kvaliteedile tuleb pöörata suurt tähelepanu. Õpetaja ettekanne peab olema lihtne, elav ja tihedalt läbi põimitud kolhoosi tootmisalase elu ja ülesannetega.

Loomade arvu suurendamise, nende säilitamise ja loomadelt suurte toodangute saamise küsimuste tundmaõppimisel on soovitatav organiseerida eesrindlaste esinemist nende töökogemustega tutvumiseks.

Kursusest osavõtjad on kohustatud omandatud teadmisi õppetöö algusest peale rakendama õpetaja juhtimisel praktikas.

Sellest järgneb, et õpetaja peab farmide tootmisülesannetes ettenähtud loomade arvu suurendamise ja nende produktiivsuse tõstmise plaani täitmisele ja ületamisele osutama kõige tõsisemat tähelepanu.

ÕPPEPLAAN

kolhoosikaadrite massiliseks ettevalmistamiseks kolmeaastastel zootehnilistel kursustel, tootmistööd katkestamata

Esimene õppeaasta: «Loomakasvatuse alused» (zootehniliste teadmiste miinimum).

Jrk. nr.	Teemade nimetused	Õppetunde kokku	Neist	
			teoreetilisi	praktilisi töid ja ekskursioone
1	Põllumajanduskultuuride saagi tunduv tõstmine ja ühisloomakasvatuse kiire suurendamine koos samaaegse loomade produktiivsuse tõusuga põllumajanduse peamise ülesandena. Kolhooside ja sovhooside produktiivse ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaan. Teaduslike saavutuste ja eesrindlike kogemuste juurutamine kolhooside tootmistegesse	4	4	—
2	Stalinlik põllumajandusliku artelli põhikiri — kolhoosielu põhiseadus	2	2	—
3	Söötade tootmine ühisloomakasvatusele. Eesrindlike kolhooside kogemusi söötade tootmise alal	26	12	14
4	Põllumajandusloomade anatoomia ja füsioloogia alused	15	7	8
5	Söötamise ja tõuaretuse alused	14	7	7
6	Veiste söötmine, aretamine, pidamine ja hooldamine. Eesrindlike kolhooside ja loomakasvatuse eesrindlaste saavutusi ühisveisekasvatuse arendamisel. Lüpsmine ja piima algtöötlemine	26	16	10
7	Lammaste söötmine, aretamine, pidamine ja hooldamine. Eesrindlike kolhooside ja eesrindlaste saavutusi ühislambakasvatuse arendamisel. Kõrgekvaliteedilise villa saamine	20	10	10

Jrk. nr.	Teemade nimetused	Õpetunde kokku	Neist	
			teoreetilisi	praktilisi töid ja ekskursioone
8	Sigade söötmine, aretamine, pidamine ja hooldamine. Eesrindlike kolhooside ja eesrindlaste saavutusi ühisseakasvatuse arendamisel	18	8	10
9	Hobuste söötmine, aretamine, pidamine ja hooldamine ning nende kasutamine mitmesugustel töödel. Eesrindlike kolhooside ja eesrindlaste saavutusi hobusekasvatuse arendamisel	18	10	8
10	Lindude söötmine, aretamine, pidamine ja hooldamine. Eesrindlike kolhooside ja eesrindlaste saavutusi ühislinnukasvatuse arendamisel	12	6	6
11	Põllumajandusloomade haigused ja nende vältimine. Eesrindlaste kogemusi põllumajandusloomade täieliku säilitamise ja haiguste likvideerimise alal	20	10	10
12	Loomakasvatushooned, farmide vesivarustus ja töömahukate tööprotsesside mehhaniseerimine loomakasvatuses. Eesrindlike kolhooside kogemusi töömahukate tööprotsesside mehhaniseerimisel ja elektrifitseerimisel loomakasvatuses	14	6	8
13	Töö organiseerimine ja arvestus ning töötasu kolhooside farmides. Lisatöötasu	5	2	3
	Kokku	194	100	94
	Eksamid	6	6	—
	Üldse kokku	200	106	94

ÕPPEKAVA.

T e e m a 1.

Põllumajanduskultuuride saagi tunduv tõstmine ja ühisloomakasvatuse kiire suurendamine koos samaaegse loomade produktiivsuse tõusuga põllumajanduse peamise ülesandena. Kolhooside ja sovhooside produktiivse ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaan. Teaduslike saavutuste ja eesrindlike kogemuste juurutamine kolhooside tootmistegevusse — 4 tundi.

Loomakasvatuse kui elanikkonnale täisväärtuslikke toiduainete ja tööstusele tähtsaid tooraineid andva tootmisharu rahvamajanduslik tähtsus. Partei ja valitsuse poolt rakendatud abinõud kolhooside ühisloomakasvatuse loomise, arendamise ja tugevdamise alal. Seltsimees Stalini poolt partei XVII ja XVIII kongressil ühisloomakasvatuse arendamise kohta antud juhendid. Seadus NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise viie aasta plaanist 1946—1950. ÜK(b)P Keskkomitee 1947. aasta veebruaripleenumi otsuse tähtsus ühisloomakasvatuse tugevnemisele. Teraviljamajanduse kui teiste põllumajandusharude arendamise baasi kindlustamine. Põllunduse ja loomakasvatuse õige kooskõlastamine kolhoosides.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus «Põllukaitse metsaistandike rajamise, heinavälja-külvikordade sisseseadmise, tiikide ja vesistute rajamise plaanist suurte ning püsivate saakide kindlustamiseks NSV Liidu Euroopa-osa stepi- ja metsastepirajoonides» ja määrus kommunismi suurehituste kohta kui looduse ümberkujundamise ühtse plaani lülid.

Eesti NSV Ülemnõukogu seadlus «Soostunud maa-alade kuivendamise ja kasutuselevõtmise ning heinavälja-külvikordade rakendamise plaani kohta Eesti NSV-s suurte ja püsivate saakide kindlustamiseks ning loomakasvatusele kindla söödabaasi rajamiseks» kui looduse ümberkujundamise stalinliku plaani koosteosa.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus 20. aprillist 1949. a. «Kolhooside ja sovhooside produktiivse ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaan (1949—1951)».

EK(b)P Keskkomitee III pleenumi otsus 2. juunist 1949. a. ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 13. juunist 1949. a. «Kolhooside ja sovhooside produktiivse ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani (1949—1951) täitmise abinõudest».

Põhiülesanded koguse ja kvaliteedi alal produktiivse ühisloomakasvatuse üksikutes harudes. Ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani täitmise tulemusel peab loomakasvatus kolhoosides ja sovhoosides muutuma nii erikaalult kui kõrgekvaliteedilise toodangu poolest domineerivaks tootmisharuks. Ühisloomakasvatuse kolme aasta plaanis määratud ülesanded söödabaasi, loomakasvatushoonete ehitamise, töömahukate tööprotsesside mehhaniseerimise ja tõuaretustöö parandamise alal. Loomakasvatuse arendamise viie aasta plaanis ja kolme aasta plaanis 1949. ja 1950. aastaks antud ülesannete täitmine.

Mitšurini-Lõssenko õpetus elusorganismide loomuse üle valitsemisest, nende omaduste muutmisest inimesele kasulikus suunas, elu ajal omandatud omaduste kinnistamisest ja pärandamisest järglastele. Selle õpetuse rakendamisest loomakasvatuses (olemasolevate tõugude täiustamisel, uute tõugude loomisel ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmisel). Loomade söötmise ja pidamise parandamine ning tõuaretustöö ja noorloomade üleskasvatamise õige organiseerimine zootehnilise töö peamiste lülidena kolhooside loomakasvatust-farmides.

Esrindlike loomakasvatustfarmide ning parimate tallimeeste, lüpsjate-karjatalitajate, karjameeste-karjuste, vasikatalitajate, lamburite, seatalitajate ja linnutalitajate saavutusi.

Loomakasvatuse töötajate sotsialistlik võistlus kolhoosides.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus «Põllumajanduse esrindlastele sotsialistliku töö kangelase nimetuse andmise ning nende autasustamise kohta NSV Liidu ordenite ja medalitega kõrgete näitajate saavutamise eest loomakasvatust aastail 1949—1951».

T e e m a 2.

Stalinlik põllumajandusliku artelli põhikiri — kolhoosielu põhi-seadus — 2 tundi.

Põllumajandusliku artelli eesmärgid ja ülesanded. Maa ja selle kasutamine artellis. Ühiskondlike ja isiklike huvide ühendamine kolhoosis. Artelli tootmisvahendid. Artelli ja tema juhatuse tegevus.

Artelli ainelised vahendid. Riiklike kohustuste täitmine ja sissetulekute jaotamine.

Artelli juhtimine ja asjaajamine. Kolhooside ühendamine ja organisatsioonilis-majanduslik tugevdamine.

T e e m a 3.

Söötade tootmine ühisloomakasvatusele. Eesrindlike kolhooside kogemusi söötade tootmise alal — 12 tundi.

Tugeva söödabaasi tähtsus loomakasvatuse arendamisel ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmisel. Loomakasvatuse arendamise kolme aasta plaaniga antud ülesanded söödabaasi kindlustamise ja söötade tootmise mehhaniseerimise alal.

Taimekasvatuse suured saagid kolhoosides söödabaasi kindlustamise alusena. Söödatootmisbrigaadide moodustamine. Masina-traktorijaamad, maaparandusjaamad ja loomakasvatuse mehhaniseerimisjaamad ning nende osatähtsus loomakasvatusele kindla söödabaasi loomisel.

Põldheina kasvatamine. Mõisted heinavälja põllu- ja söödakülvikordadest. Antud rajoonile soovitatavad söödakülvikordade tüübid. Mitme- ja üheaastaste heintaimede agrotehnika. Söödateraviljade kasvatamine.

Mahlakate söötade tootmine. Söödajuurviljad, kartul ja topinambur (maapirn). Silokultuurid. Mahlakate söötade viljelemise agrotehnika kõrgete saakide tagamiseks. Mahlakate söötade kasvatamine farmilähedastes külvikordades. Haljassöödakonveier. Antud rajoonile sobivad kultuurid ja nende järjestus haljassöödakonveieris eri loomaliikide jaoks.

S ö ö t a d e s i l e e r i m i n e. Sileerimise põhimõtted. Silokultuurid. Metsikult kasvavate taimede ja taimekasvatuse jäätmete kasutamine sileerimiseks. Silohoidlad. Silo valmistamise, säilitamise ja hoidlast väljavõtmise tehnika. Silo kvaliteedi hindamine.

Eesrindlike kolhooside ja söödatootmisbrigaadide töökogemusi söödakultuuride alal suurte saakide saamisel ja loomakasvatusefarmide kindlustamisel söötadega.

Looduslike heina- ja karjamaade iseloomustus. Heina- ja karjamaade tootvus. Heina- ja karjamaade põhiline ja pealtparandus. Heina- ja karjamaade hooldamine. Looduslike söödakõlvikute õige kasutamine. Heina kvaliteet ja heinakoristuse tähtsajad.

Eesrindlike kolhooside, parimate söödatootmisbrigaadide ning eesrindlaste töövõtete juurutamine igas kolhoosis.

Praktilised tööd — 14 tundi.

Eesrindlike kolhooside söödakülvikordade skeemide läbiarutamine. Söödakülvikute uurimine. Heintaimede, söödateraviljade ja mahlakate söötade viljelemise agrotehnika tundmaõppimine. Haljassöodakonveieri kultuurid. Haljassöodakonveieris kasvatatavate kultuuride külvi- ja kasutamisaegade kindlaksmääramine.

Söötade sileerimistehnika tundmaõppimine. Silohoidlate korrasoleku kontrollimine. Osavõtt söötade sileerimisest. Silo kvaliteedi hindamine. Heina- ja karjamaade tootvuse määramine. Mitmesugusel ajal koristatud heina kvaliteedi hindamine. Heina- ja karjamaade parandamise tööplaanide tundmaõppimine.

T e e m a 4.

Põllumajandusloomade anatoomia ja füsioloogia alused — 7 tundi.

Loomorganismi ehitus. Mõisted rakkudest, kudedest, elunditest ja elundsüsteemidest. Organismi ja teda ümbritseva keskkonna vastastikune seos. Ainevahetus. Söötmise ja pidamise mõju loomade arenemisele, välisvormidele ja produktiivsusele.

Liikumiselundid. Skelett ehk luustik. Kere-, pea- ja jäsemete skelett. Lihastik. Lihaste ehitus ja talitus. Luude ja lihaste kasvu ja arenemist mõjutavad tegurid.

Seedeelundid: hobustel, mäletsejatel ja sigadel. Söötade liikumine ja seedimine seedetraktis. Fermendid ja nende osatähtsus seedeprotsessis. Toitainete imendumine.

Hingamiselundid, nende ehitus ja talitus. Kopsu- ja koehingamine.

Vereringe-elundid. Süda ja veresooned. Nende ehitus ja talitus. Vere koostis. Lümf ja selle tähtsus.

Erituselundid. Neerud, kusetorud, kusepõis ja kusejuha, nende ehitus ja talitus.

Sigimiselundid. Isas- ja emaslooma suguelundid, nende ehitus ja talitus. Viljastumisprotsess. Sugurakud. Loote arenemine emaslooma organismis.

Mõisted närvisüsteemist. Mõisted meeleeelunditest (nägemine, kuulmine, maitsmine, haistmine, kompimine).

Sisesekreetsiooni-elundid.

Keha väliskate. Naha ehitus, higi- ja rasunäärmed, karvad. Pii- manäärmed, nende ehitus ja talitus.

Praktilised tööd — 8 tundi.

Tervetelt loomadelt tapmisel saadud skeleti ja mitmesuguste elundite tundmaõppimine.

Skeleti osade (luude) demonstreerimine. Hingamis-, seede-, vere- ringe-, sigimis- ja erituselundite talitluste tundmaõppimine. Siseelundite asetsemise tundmaõppimine ja nende vaatlemine lahatud looma juures või näitlikel vahenditel.

T e e m a 5.

Söötmise ja tõuaretuse alused — 7 tundi.

Põllumajandusloomade õige, täisväärtusliku ja häireteta söötmise tähtsus ja selle mõju loomade produktiivsusele, tervisele ja järglastele.

Söötades sisalduvad toitained ja nende tähtsus põllumajandusloomadele: valgud, rasvad, süsivesikud, mineraalained ja vitamiinid. Söötade klassifikatsioon. Mõisted söötade toiteväärtusest. Söötade võrdlemine toiteväärtuse järgi. Söötühik. Koresöödad. Hein, põhk ja aganad. Heina toiteväärtuse tõstmise abinõud. Karjamaasööt. Mahlakad söödad. Söödajuurvili, kartul, silo. Mainitud söötade toiteväärtus.

Jõusöödad. Söödateravili, teraviljajäätmed. Toiduainetetööstuse jäätmed loomasöödana. Loomsed söödad. Kombineeritud söödad.

Mineraalsöödad. Mineraalsöötade liigid. Mineraalsöötade varumine kohalikest allikatest.

Söötade kogumine, arvestus ja säilitamine. Söötade hulga kindlakstegemine kaalumise ja mahumõõdu järgi. Söötade säilitamine. Söötade kulutamise kontrollimine.

Söötade söötmiseelne ettevalmistamine. Söötade (põhu jt.) töötlemise viisid, et tõsta nende kvaliteeti ja toitvust (lupjamine, aurutamine jne.). Söötade etteandmise järjestus. Mõisted põllumajandusloomade söötmise normeerimisest. Põllumajandusloomade söödaratsiooni kohta esitatavad nõuded. Eesrindlike kolhooside praktika söötade toiteväärtuse tõstmisel.

Põllumajandusloomade aretuse üldised alused. Mõisted tõuaretustööst. Tõuaretustöö veiste, lammaste, sigade ja hobuste kvaliteedi parandamisel. Abinõude süsteem tõuaretustöö parandamiseks. I. V. Mišurini ja T. D. Lössenko õpetus organismide muutuvusest ja pärilikkusest. Mõisted aretus- ja paaridevalikust. Põllu-

majandusloomade aretamise meetodid. Põllumajandusloomade kehaehitus. Tõuaretustöö parandamise peamised abinõud. Loomakasvatustfarmide kindlustamine puhtatõuliste suguisasloomadega. Tootmisarvestus ja tõukirjed. Riiklikud tõuraamatud. Põllumajandusloomade boniteerimine. Tõufarmid ja riiklikud tõulavad.

Praktilised tööd — 7 tundi.

Söötade söötmiseelse ettevalmistamise võtete omandamine: põhu, heina ja rohu hekseldamine; põhu ja aganate hautamine, põhu lupjamine ja teiste võtete kasutamine söötade toitvuse tõstmiseks ning kvaliteedi parandamiseks; juurvilja ja kartulite pesemine ning peenestamine, silo väljavõtmine hoidlast, kartulite keetmine. Jõusöötade peenestamine. Söödasegude valmistamine. Ebasoovitavate ja loomade tervisele ohtlike lisandite (rauatkude, roiskunud söödaosade jne.) eemaldamise viisid söödast.

T e e m a 6.

Veiste söötmine, aretamine, pidamine ja hooldamine. Eesrindlike kolhooside ja loomakasvatuse eesrindlaste saavutusi ühisveisekasvatuse arendamisel. Lüpsmine ja piima algtootlemine — 16 tundi.

1. Veisekasvatuse rahvamajanduslik tähtsus. Piim ja piimasaadused ja nende tähtsus elanikkonna toitlustamisel. Veisekasvatusest saadav lihatoodang. Nahad ja muud tooraineliigid. Veisesõnnik.

2. Veiste aretuse organiseerimine ja tehnika. Aretuse ülesanded: tagada veiste arvu kiire suurenemine, nende kvaliteedi massiline paranemine ja toodangu tõus.

Eesti NSV-s, sealhulgas eriti antud rajooni kolhoosides kasvatatavate plaaniliste veisetõugude aretuse eesmärk ja iseloomustus. Sugupullide valik. Lehmade valik pullidega paaritamiseks (paaridevalik). Aretustehnika. Pull- ja lehmullikate suguline küpsus ja vanus paaritusvõime avaldumisel. Noorveiste vanus sugude järgi eraldamisel. Pull- ja lehmullikate vanus esmakordse paarituse läbiviimiseks. Pullide ja lehmade paarituseks ettevalmistamine. Pulli sperma (seemne) kvaliteedi hindamine.

Lehmade inna kindlakstegemine. Paarituste ja kunstliku seemendamise läbiviimine. Paaritusplaan. Paaritamisviisid: käest- ja vabapaaritus ning kunstlik seemendus. Sama inna ajal paarituste kordamine. Paarituste ja kunstliku seemendamise tagajärgede kont-

rollimine. Lehmade tiinuse kestus. Lehmade ahtruse põhjused. Lehmade sigimatuse, ahtruse ja abortide vastu võitlemine. Sugupulli paarituskoormus (-normid). Sugulusaretuse mittelubatavus kolhooside farmides.

Eesrindlike kolhooside ja loomakasvatuse eesrindlaste kogemusi veiste arvu suurendamisel ja remontloomade kasvatamisel ja karja täiustamisel.

3. Sugupullide söötmine ning pidamine paaritus- ja paaritusvabal perioodil laudas ja karjamaal. Söötade ja pidamistingimuste mõju sugupullide sperma kvaliteedile ja nende kasutamisele paaritusteks. Pullide söötmiseks kasutatavad söödad. Söodaratsioonide näidised. Söötade etteandmise kord. Sugupullide hooldamine. Jalutuskäigud. Sugupullide rakendamine kergele tööle. Sugupullide pidamine koplites. Sugupullide naha puhastamine, sõrgade värkimine ja ujutamine. Ettevaatusabinõude rakendamine sugupullide talitamisel.

Sugupullide nina rõngastamine. Talutuskepid.

4. Lehmade ja tiinete mullikate poegimiseks ettevalmistamine ja poegimiste korraldamine.

Lehmade söötmine, pidamine ja hooldamine. Lehmade kinnijätmise tähtsajad ja tehnika. Tiinuskalender. Lehmade söötmine kinnisperioodil. Tiinete kinnislehmade toitumuse mõju nende järgneva lüpsiperioodi piimatoodangule. Kinnislehmade ja tiinete mullikate söödaratsioonide näidiseid. Lehmade söötmine poegimise eel ja esimesed päevad pärast poegimist. Söötade etteandmise kord. Kinnislehmade jalutamise organiseerimine. Poegimisruumi ettevalmistamine, sisustamine ja hoidmine puhtana. Kinnislehmade zoohügieeniline läbitöötamine enne poegimisruumi viimist ja enne poegimist. Sünnitusabi. Vastsündinud vasika vastuvõtmine. Vasika üleandmine profülaktooriumi. Profülaktooriumi sisustus. Vasikate sulud (puurid). Vasikate märgistamine. Vasikate kaalumine.

Esimese lüpsi aeg pärast lehma poegimist. Udara hooldamine. Lüpsikordade arv päevas (lüpsisagedus).

5. Vasikate ja mullikate kasvatamine. Mõisted noorloomade suunavast kasvatamisest väärtuslike tõuomadustega kõrgetoodanguliste loomade saamiseks. Noorlooma kasvu ja arenemist mõjutavad tegurid. Vasikate söötade ning söötmis-, pidamis- ja hooldamistingimuste kohta esitatavad nõuded. Vasikate ja mullikate kaaluiivete ja söötmise plaanimine nende mitmesugustel kasvujärkudel.

Vasikate söötmine ja pidamine piimaperioodil. Ternespiima tähtsus ja selle andmise aeg vasikale pärast sündi. Ternespiima joot-

mine. Eesti NSV eesrindlikes (eriti antud rajooni) kolhoosides, samuti NSV Liidu teiste vabariikide parimates majandites rakendatud vasikate jootmisskeemide analüüsimine. Vasikale joodetava täispiima ja lõssi hulk. Jootmiskordade arv päevas. Vasikate harjutamine võimalikult varasemas eas sööma heina, mahlakaid ja jõusöötasid.

Kõrreliste-liblikõieliste vitamiinheina, punaste porgandite ja heakvaliteedilise silo söötmise tähtsus vasikatele. Mineraallisööda andmine. Üleminek lõssi jootmisele. Vasikatele puhta värske vee andmine joogiks. Heinatee jootmine. Atsidofiilpiima ja kaerakiisli andmine vasikatele. Vasikate pidamine individuaal- ja rühmsulgudes. Allapanu vahetamine. Vasikate puhastamine. Jalutamise organiseerimine. Vasikalauda põranda, akende ja sulgude hoidmine puhtaina. Tuuletõmbuse ja niiskuse vältimine vasikalaudas. Ruumide õhustamine ventilatsiooniseadmete ja õhuakende abil. Vasikate kasvatamine külmkasvatuse meetodil, silmas pidades S. I. Šteimani poolt näidatud tingimusi (rikkalik söötmine, vasikate pidamine kuni 3 kuu vanuseni avarates, rikkaliku allapanuga individuaalpuurides, puhas, kuiv, valge ja ilma tuuletõmbuseta vasikalaut ning vasikate igapäevane jalutama laskmine). Vasikate kasvu ja arenemise kontrollimine. Karjamaa valik vasikate jaoks ja karjamaa kasutamine. Vasikate karjatamine. Vasikalauda tööde päevakord eri aasta-aegadel.

Kõrgetoodangulistelt lehmadel saadud vasikate üleskasvatamise iseärasusi (kasvatamine suurte täispiima ja teiste söötade annustega ning pidamine väga heades tingimustes).

Noorloomade söötmine ja pidamine pärast piimaperioodi. Kore ja mahlakate söötade ja nende kvaliteedi tähtsus noorloomade üleskasvatamisel. Noorloomade laagriviisiline pidamine. Söötade ettevalmistamine ja söötmise tehnika. Söödavajaduse arvestus lauda- ja karjamaa-perioodiks. Noorloomade söödaratsioonide näidiseid. Noorloomade kindlustamine vitamiinirikaste ja mineraalsöötadega. Noorloomade pidamine ja hooldamine lauda- ja karjamaaperioodil. Karjamaa valik noorloomadele ja karjatamise organiseerimine. Eesrindlike vasikatalitajate töömeetodite tundmaõppimine.

6. Lehmade söötmine, pidamine ja lüpsiperioodiks ettevalmistamine. Lehmade lüpsiperioodiks ettevalmistamise tehnika. Eesrindlike kolhooside ja lüpsjate kogemusi lehmade ettevalmistamisel lüpsiperioodiks.

Lüpsilehmade söötmise organiseerimine ja tehnika laudaperioodil.

Söödaratsioonide näidiseid. Lehmade jootmine. Veiselauda tööde päevakord ja selle tähtsus lehmade produktiivsuse tõstmisel.

Lehmade puhastamine ja määratud kehaosade pesemine. Lauda-ruumide hoidmine puhtaina. Sõnniku eemaldamine laudast. Sõnniku säilitamine sõnnikuhooldlas ja patareides. Sõnniku rikastamine mineraalväetistega.

Lehmade igapäevaste jalutamiste organiseerimine. Sarveotste lõikamine.

Laudaspidamiselt ja -söötmiselt üleminek karjamaaperioodile.

Lüpsilehmade pidamine ja söötmine karjamaal.

Söödaratsioonide näidiseid. Lehmadele lisa sööda andmise organiseerimine. Kopliviisiline karjatamine. Karjatamise tehnika. Karjuse ülesanded ja tähtsus lehmade produktiivsuse tõstmisel. Ööpäevane karjatamine. Tööde päevakord lüpsilehmade karjatamisel mitmesuguste tingimuste puhul. Lüpsilehmadele haljaslisa sööda andmine. Joogikohtade korraldamine. Lüpsikordade arv. Abinõude rakendamine kõrgekvaliteedilise piima saamiseks.

7. Lüpsmine ja piima algtöötlemine. Lehmapiima koostis. Lüpsmise kord ning lüpsikvaliteet ja nende mõju lehmade piimatoodangule ning piima rasvasusele.

Heakvaliteedilise puhta piima saamise reeglid. Lüpsjate isiklik hügieen. Abinõud lüpsja käte haigestumise vältimiseks. Piimanõude hooldamine (pesemine, kuivatamine, tuulutamine). Piima ümbervalamine ja kurnamine. Lüpstud piima arvestus.

Kolhoosi meierei (piimatööstus). Meierei ehitus ja sisustus. Piima puhtuse määramine.

Piima algtöötlemine. Piima jahutamine ja säilitamine. Jäähoidla ehitus. Jäävarumine. Piima pastöriseerimine. Piima koorimine. Koorelahutajaga töötamine.

Praktilised tööd — 10 tundi.

Farmi zootehnilise arvepidamise ning paaritus- ja poegimisplaani tundmaõppimine. Sugupullide ja lehmade paarituseks ettevalmistamise tehnika tundmaõppimine. Pulli ja lehma paarituseks väljatoomine. Pullilt sperma võtmise ja sperma kvaliteedi hindamise tehnika tundmaõppimine. Indlevate lehmade innatunnuste vaatlemine. Ekskursioon kunstliku seemenduse punkti.

Valvesolek poegimisruumis, lehmade poegimiseks ettevalmistamise ja esmaabiandmise võtete omandamine.

Vasikate kaalumine. Kaaluivete kindlakstegemine. Vasikate märgistamine. Vasikate jootmine kummilutiga varustatud jootmisnõudest. Vasikalaudas kasutatavate nõude puhastamine ja pesemine. Vasikate, nende sulgude ja asemete ning lauda vahekäikude puhastamine. Eesrindlikes kolhoosides rakendatud vasikate jootmise skeemide arutamine. Vasikate karjamaa vaatlemine. Vasikate karjatamise tehnika ja võtete tundmaõppimine. Osavõtt vitamiinirikaste söötade varumisest vasikatele (hein, silo, juurvili).

Eesrindliku vasikakasvatusega farmi külastamine.

Lehmade lüpsiks ettevalmistamise võtete omandamine. Lehmade ja pullide puhastamise tehnika omandamine. Sõrgade lõikamise tehnika. Sõnniku väljaviimine laudast ja selle õige paigutamine sõnnikuhoidlasse või patareisse. Sõnniku rikastamine mineraalväetistega.

Lüpstud piima arvestamine.

Koorelahutajaga töötamine. Ekskursioonid ligemasse koorejaama ning või- ja juustutööstusse.

T e e m a 7.

Lammaste söötmine, aretamine, pidamine ja hooldamine. Eesrindlike kolhooside ja eesrindlaste saavutusi ühislambakasvatuse arendamisel. Kõrge kvaliteedilise villa saamine — 10 tundi.

1. Lambakasvatuse rahvamajanduslik tähtsus. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 25. juunist 1951 ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 7. septembrist 1951 abinõudest villavarumise suurendamiseks ja lambakasvatuse arendamiseks 1951.—1955. aastal. Lammaste majanduslikult kasulikud omadused ja nende õige kasutamine. Lambakasvatuse peamised saadused: vill, liha, karus- ja kasukanahad.

2. Lammaste aretuse organiseerimine ja tehnika. Eesti NSV-s, sealhulgas eriti antud rajooni kolhoosides kasvatatavate plaaniliste lambatõugude majanduslik tähtsus ja iseloomustus. Noorjäärade (jäärikute) ja -uttede (utikute) suguline küpsus ja vanus paaritusvõime avaldumisel. Noorlammaste vanus sugude järgi eraldamisel. Paarituste organiseerimine ja läbiviimine lambakasvatuses. Noorlammaste vanus esmakordseks paarituseks. Uttede ja jäärade ettevalmistamine paarituseks. Sugujäärade valik, kelle omadused peavad ületama paaritatavate uttede kvaliteeti. Sugulusaretuse lubamatus kolhooside farmides. Jäära sperma kvaliteedi kontrolli-

mine. Uttede inna kindlakstegemine. Uttede kunstlik seemendus. Jäära suguline koormus. Kunstliku seemenduse tehnika. Teistkordne seemendamine. Paaritustulemuste kontrollimine. Käestpaaritus. Uttede tiinuse kestus. Uttede ahtruse vastu võitlemine.

Eesrindlaste töökogemusi lammaste arvu suurendamise ja remontlammaste kasvatamise ja lambakarja kvaliteedi parandamise alal.

3. Tiinete uttede pidamine. Tiinete uttede täisväärtusliku söötmise ja õige pidamise tähtsus tervete tallede saamiseks. Tiinete uttede söötmine ja pidamine tiinusjärkude järgi. Tiinete uttede hooldamine.

4. Uttede poegimise läbiviimine. Uttede ettevalmistamine poegimiseks. Ruumide ja inventari ettevalmistamine uttede poegimiseks. Uttede poegimine. Vastsündinud tallede vastuvõtmine. Tallede ja nende emade märgistamine. Tallede arvestamise tehnika massilise poegimise perioodil.

5. Uttede ja tallede söötmine ja pidamine imetamisperioodil. Uttede ja tallede rühmitamine sakmanitesse (uttede rühmad koos ühevanuseliste talledega). Tallede lisasöötmine. Tallede kasvatamine laudaperioodil. Tallede saba lõikamine. Jäärtallede kastreerimine.

6. Tallede söötmine ja pidamine võõrutamise ajal. Tallede võõrutamine. Tallede söötmine ja pidamine pärast võõrutamist. Suguloomadeks valitud jäärikute ja utikute kasvatamine. Tallede söödaraatsioonid. Tallede kasvu ja arenemise kontrollimine. Tallede üleviimise tähtaeg ja kord täiskasvanud lammaste rühma. Eesrindlikke kogemusi tallede kasvatamise alal.

7. Lammaste söötmine ja pidamine laudaperioodil. Valitsuse poolt määratud söödavarumise normid ühe lamba kohta (Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 7. septembrist 1951. a.). Söötade valik lammastele talveperioodiks. Lammastele varutud heina ja teiste söötade kvaliteedi kohta esitatavad nõuded. Lammaste tüüp-söödaraatsioonid. Söötade õigeaegne kohalevedu lambalautade juurde. Söötade söötmise järjekord talveperioodil. Söötade etteandmise tehnika. Lammaste jootmine. Soola andmine lammastele. Farmi tööde pävakord talveperioodil. Lammaste hooldamine. Lammaste nuumamine. Lammaste toitumuse kontrollimine. Lammaste õige söötmine ja selle tähtsus villatoodangu suurendamisel ja villa kvaliteedi parandamisel.

8. Lammaste söötmine ja pidamine karjamaaperioodil. Karjamaa kohta esitatavad nõuded. Lammaste arv karjamaa iga hekt-

aari kohta. Joogikohtade korraldamine. Üleminek laudaspidamiselt karjamaal-pidamisele. Karjatamise tehnika ja tööde päevakord karjamaaperioodil. Hea karjamaa tähtsus villatoodangu suurendamisel ja villa kvaliteedi säilitamisel. Lammaste karjamaanuüm. Lambakarjade (otaaride) moodustamine. Karjatamise iseärasusi karjamaanuuma puhul. Kaaluiivete kontrollimine karjamaanuümal. Eesrindlike kolhooside ja lamburite kogemusi lammaste karjatamise alal.

9. Lammaste pügamine ja villa andmine riigile. Võitlus kõrgekvaliteedilise villa saamise eest. Villa peamised vead ja abinõud nende kõrvaldamiseks. Lammaste pügamise ajad. Pügamisplaan. Ruumide ja inventari ettevalmistamine. Pügamise viisid. Mehaaniline pügamine. Pügamise reeglid ja tehnika. Villa klassifitseerimine, pakkimine ning üleandmine riigile. Villa arvestamine.

Praktilised tööd — 10 tundi.

Osavõtt lammaste paarituseks ettevalmistamise ja paarituse läbi viimise tööd. Sugujäärade ettevalmistamine paarituseks. Praktilised tööd uttede inna kindlakstegemisel ja kunstlikul seemendamisel. Parimate lamburite töökogemuste tundmaõppimine. Ekskursioon eesrindlikku lambafarmi ja kunstliku seemenduse punkti. Osavõtt uttede poegimiseks ettevalmistamisest. Tallede vastuvõtmine sünnil. Valvesolek poegimisruumis. Lammaste karjamaal-pidamiselt laudaspidamisele ja vastupidi — laudaspidamiselt karjamaal-pidamisele üleviimise praktiline tundmaõppimine. Osavõtt talvistest tööd lammaste söötisel ja hooldamisel. Lammaste rühmsöötmise organiseerimise võtted. Lammastelt kõrgekvaliteedilise villa saamise ja säilitamise meetodite tundmaõppimine.

Osavõtt lammaste pügamisest. Lammaste pügamisvõtete omandamine (käsitsi- ja elekterpügamine).

T e e m a 8.

Sigade söötmine, aretamine, pidamine ja hooldamine. Eesrindlike kolhooside ja eesrindlaste saavutusi ühisseakasvatuse arendamisel — 8 tundi.

1. Seakasvatuse rahvamajanduslik tähtsus. Sigade majanduslikult kasulikud omadused ja nende kasutamine (suur sigivus, kiire täiskasvanuks saamine, tiinuse lühike kestus, varavalmivus).

2. Sigade aretuse organiseerimine ja tehnika. Eesti NSV-s, sealhulgas eriti antud rajooni kolhoosides kasvatatavate plaaniliste seatõugude iseloomustus. Sugukultide valik. Emiste valik kultidega paaritamiseks (paaridevalik). Sugulusaretuse lubamatus kolhooside tootmisfarmides. Tõugudevahelise tarberistamise rakendamine kolhoosides.

Iga emise kohta aastas 1,5—2 pesakonna saamise organiseerimine.

Aretustehnika. Noorkultide ja -emiste suguline küpsus ja vanus esmakordseks paarituseks. Noorsigade vanus sugude järgi eraldamisel. Kultide ja emiste ettevalmistamine paarituseks. Kuldi sperma kvaliteedi hindamine. Emiste inna kindlakstegemine. Paarituste läbiviimine. Emise kahekordne paaritamine ühe inna ajal kahe erineva kuldiga. Sugukuldi paarituskoormus (-normid). Paaritus-tagajärgede kontrollimine. Emiste tiinuse kestus. Sagendatud poegimised. Emise paaritamise aeg pärast poegimist. Eesrindlike kolhooside kogemusi sigade arvu suurendamisel ja remontsigade kasvatamisel ja täiustamisel. Eesrindlaste töömeetodite tundmaõppimine sigade aretuse alal.

3. Kultide söötmine, pidamine ja hooldamine. Söödaratsioonide näidiseid. Kultide söötmise tehnika paaritus- ja paaritusvabal perioodil laudas ja karjamaal. Kultide söötmine söötadega, mis sisaldavad rohkesti valke, mineraalaineid ja vitamiine. Igapäevased jalutamised. Kultide pidamine kuivades, soojades ja puhastes ruumides.

4. Tiinete emiste söötmine. Tiinete emiste söödaratsioonide näidiseid. Emiste talvise ja suvise söötmise ja pidamise tehnika mitmesugustel tiinusjärgudel. Tiinete emiste söödad.

5. Poegimiste korraldamine. Emiste ettevalmistamine poegimiseks. Sulgude ettevalmistamine ja nende desinfitseerimine, põrsaste jaoks kastide valmistamine ja allapanu varumine. Ettevaatusabinõud emiste söötmisel vahetult enne ja pärast poegimist. Emiste poegimise läbiviimine. Öövalve korraldamine poegimise perioodil. Poegivate ja poeginud emiste ning põrsaste hooldamine. Põrsaste kaalumine ja märgistamine. Põrsaste esmakordne imema asetamine. Eesrindlaste kogemusi paljupõrsaliste pesakondade üleskasvatamisel. Abinõud emiste haigestumise vältimiseks udarapõletikku.

6. Emiste ja põrsaste söötmine ja pidamine imetamisperioodil. Emiste söötmine pärast poegimist. Emiste söötmissnormide olemus imikpõrsaste arvust. Imetavate emiste söödad ja söötade etteval-

mistamise viisid. Imetavate emiste pidamine ja hooldamine. Imikpõrsaste lisa söötmine algus ja selle andmise kord (piim, jõusöödad, mahlakad söödad jt.). Põrsaste lisa söötmine skeemid. Vitamiinide ja mineraalsöötade tähtsus põrsaste üleskasvatamisel. Atsidofiilpiima, putrude ja kiislite valmistamine. Terade röstimine (küpsetamine). Põrsaste võõrutamise aeg ja kord.

7. Võõrdepõrsaste kasvatamine. Emiste söötmine ja hooldamine põrsaste võõrutamise ajal. Võõrdepõrsaste söötmine ja pidamine kuni 4 kuu vanuseni.

Põrsaste rühmitamine. Kesikute söötmine ja söödad talve- ja suveperioodil. Sugunoorkultide ja -nooremiste kasvatamine. Nuumamiseks ettenähtud kultpõrsaste ja nooremiste kastreerimine. Kesikute rühmitamine soo, eluskaalu, vanuse ja kasutusotstarbe järgi. Põrsaste ja kesikute kasvu ja arenemise kontrollimine. Põhimõõdud. Kesikute üleviimise tähtajad ja kord täiskasvanud sigade rühma. Eesrindlaste kogemusi põrsaste üleskasvatamise alal.

8. Sigade nuumamine: liha-, poolrasva- ja rasvanuum. Eri nuumaliikide tähtsus ja ülesanne. Sigade nuumalepaneku ja nuumalt äravõtmise aastaplaani koostamine. Sigade nuumamise organiseerimine ja tehnika oma majandis toodetud söötadega. Tüüp-söödaratsioonid mitmesuguste nuumaliikide puhul eri aastaegadel ja eri nuumaperioodidel. Sigade nuumamiseks ettevalmistamine karjamaal. Sigade nuumakäigu kontrollimine. Eesrindlaste töömeetodid sigade nuumamise alal.

Praktilised tööd — 10 tundi.

Zootehnilise arvestuse ning paaritus- ja poegimisplaani tundmaõppimine kolhoosi farmis. Kultide ja emiste paarituseks ettevalmistamise meetodite tundmaõppimine. Eesrindliku seafarmi külastamine. Osavõtt kultide ja emiste valikust suguloomadeks. Abistamine kultpõrsaste kastreerimisel.

Sugukultide ja emiste hooldamisvõtete omandamine. Sigade puhastamine, pesemine ja sõrgade hooldamine. Emise udara masseerimise võtete omandamine. Pangede, katelde, söödakünade ja muu inventari pesemine. Eesrindlikes kolhoosides rakendatud sigade söödaratsioonidega tutvumine. Osavõtt söötade ettevalmistamisest söötmiseks. Söötade etteandmine. Söötade söödavuse kontrollimine. Osavõtt mitmesuguste söödaliikide varumisest sigadele (haljassööt, silo, mineraalsööt).

Osavõtt emiste poegimise läbiviimisest farmis. Põrsaste kaalumine. Põrsaste esmakordne imema asetamine. Imikpõrsaste lisaõõtmine. Remontnoorsigade söötmis- ja pidamisviiside tundmaõppimine. Sigade valik nuumaks. Noorsigade kaalumine ja kasvus mahajäänud sigade kindlakstegemine. Sigade rühmitamine eluskaalu, soo ja vanuse järgi. Eri nuumaliikide puhul kasutatavate näidissöödaratsioonide läbiarutamine.

T e e m a 9.

Hobuste söötmine, aretamine, pidamine ja hooldamine ning nende kasutamine mitnesugustel töödel. Eesrindlike kolhooside ja eesrindlaste saavutusi hobusekasvatuse arendamisel — 10 tundi.

1. Hobusekasvatuse rahvamajanduslik tähtsus. Elava ja mehaanilise veojõu kasutamise ühendamine kolhoosis. Hobuste kasutamine põllumajanduses, metsatöödel ja teistes rahvamajandusharudes.

2. Hobuste aretuse organiseerimine ja tehnika. Eesti NSV-s, sealhulgas eriti antud rajooni kolhoosides kasvatatavate plaaniliste hobusetõugude aretuse eesmärk ja lühike kirjeldus. Sugutäkkude valik. Märade valik täkkudega paaritamiseks (paaridevalik).

Söötmis-, hooldamis-, pidamis- ja kasutamistingimuste parandamine töö- ja suguhobuste kvaliteedi tõstmise alusena.

Aretustehnika. Täkkude ja märade suguline küpsus ja vanus esmakordseks paarituseks. Paarituskampaania hobusekasvatuses. Täkkude ja märade ettevalmistamine paarituseks. Täkkude sperma kvaliteedi kontrollimine. Märade inna kindlakstegemine. Märade inna proovimise ja paaritamise viisid ja tehnika. Täku paarituskoomus käestpaaritusel. Ettevaatusabinõude rakendamine paaritusel. Kunstlik seemendus. Paaritustulemuste kontrollimine. Märade ahtruse ja abortide vältimine. Märade tiinestumist soodustavate abinõude rakendamine. Sugutäku söötmine ja hooldamine. Eesrindlike kolhooside hobusefarmide kogemusi hobuste arvu suurendamisel ja nende kvaliteedi parandamisel.

3. Tiinete märade söötmine, pidamine ja hooldamine. Tiine mära söötmis- ja pidamistingimuste mõju loote arenemisele. Tiinete märade töölerakendamise reeglid. Söötmisnormid ja söödaratsioonide näidiseid.

4. Varssamise läbiviimine ja vastsündinud varsa hooldamine. Varssamisruumide ettevalmistamine. Varssamine. Vastsündinud

varsa vastuvõtmine. Mära hooldamine varssamise ajal. Noorhobuste suunav kasvatamine.

5. Imetava mära ja varsa söötmine ja hooldamine. Imetava mära niisugune söötmine, mis tagab tema piimatootvuse suurenemise. Imetavatele märadele liikumise võimaldamine ja nende järkjärguline töölerakendamine. Üleviimine karjamaal pidamisele. Varsade lisasöötmine jõusöödaga. Varssade võõrutamine. Võõrutatud varssade üleandmine hobusekasvatusbriigaadile üleskasvatamiseks.

6. Varssade kasvatamine pärast võõrutamist. Varssade arenemise kontrollimine. Söötmine, jootmine ja hooldamine. Regulaarne puhastamine, karpjate värkimine ja jalutama laskmine. Noorhobuste ruumide korrastamine ja sisustamine. Tallitööde päevakord noorhobuste talitamisel. Aastavanuste sälgude pidamine. Täkksälgude eraldamine märasälgudest. Poolteiseaastaste sälgude talvine pidamine. Suguloomadeks määratud noortäkkude kasvatamine. Noortäkkude kastreerimise aeg. Kastreerimise teostamine. Sugunoorhobuste treenimine ja tööleõpetamine. Fondi «Nõukogude Armees hobune» organiseerimine ja sellesse fondi arvatud hobuste kasvatamise ja pidamise iseärasused. Tootmisbriigaadile noorhobuste üleandmise tähtajad ja kord. Töö näiteid eesrindlikest kolhoosidest noorhobuste üleskasvatamise alal.

7. Tööhobuste söötmine ja hooldamine. Põhiülesanne hobuste söötmise ja pidamise organiseerimisel — säilitada hobused aasta ringi terved ja töövõimelised. Söödad ja tüüp-söödaratsioonid mitmesuguste tööde teostamisel aastaegade järgi. Hobuste jootmine. Ettevaatusabinõud söötmisel ja jootmisel.

8. Hobuste kasutamine töodel. Tööliigid ja nende jagamine kategooriatesse: rasked, keskmised ja kerged.

Tiinete ja imetavate märadega töötamise reeglid ja töönormid. Tööde päevakord hobustega töötamisel. Töötamine vahetushobustega. Transporditööd. Rakmed ja veokid. Sugutäkkude kasutamine töodel. Eesrindlaste töökogemusi hobuste söötmise, pidamise ja kasutamise alal.

Praktilised tööd — 8 tundi.

Hobusefarmi zootehnilise arvestuse ning paaritus- ja varssamisplaani tundmaõppimine. Täkkude ja märade paarituseks ettevalmistamise tehnika omandamine. Osavõtt paarituskampaaniast: eks-

kursioon kunstliku seemenduse punkti. Ekskursioonid parimasse hobusefarmi ja hobusekasvandusse.

Osavõtt varssamistega seoses olevatest töödest. Varssade arenemise jälgimine. Varssade lissöötmine ja kaalumine.

Imetavate märade ja varssade hooldamine. Osavõtt töödest, mis on seoses varssade võõrutamisega. Noorhobuste treeningu ja tööleõpetamise tundmaõppimine. Valvesolek hobusetallis. Tööhobuste näidissöödaratsioonide läbiarutamine. Vaatlemine, kas hobuste kasutamine töödel toimub õigesti.

T e e m a 10.

Lindude söötmine, aretamine, pidamine ja hooldamine. Eesrindlike kolhooside ja eesrindlaste saavutusi ühislinnukasvatuse arendamisel — 6 tundi.

1. Linnukasvatuse rahvamajanduslik tähtsus. Linnukasvatussaadused. Lindude majanduslikult kasulikud omadused ja nende õige kasutamine. Haude-linnukasvatustseaduste osatähtsus linnukasvatuse arendamisel.

2. Lindude aretus. Põhikarja komplekteerimine. Lindude munevuse arvestus ja emaslindude valiku teostamine produktiivsuse ja kehaehituse järgi.

Eesti NSV-s, sealhulgas eriti antud rajooni kolhoosides kasvatatavate plaaniliste kana-, pardi-, hane- ja kalkunitõugude majanduslik tähtsus ja iseloomustus.

Zootehniline arvestus linnufarmides. Kukkede, isaspartide, -hanede ja -kalkunite valik sugulindudeks. Emaslindude valik. Emaslindude arv ühe isaslinnu kohta. Emas- ja isaslindude kasutamisaaja kestus. Lindude märgistamine. Lindude aretamine kolhooside tõufarmides ja tootmisfarmides. Haudemunade valik.

Kolhooside eesrindlike tootmisfarmide kogemusi noorlindude üleskasvatamise ja lindude kvaliteedi parandamise alal.

3. Kana-, pardi-, hane- ja kalkunitibude kasvatamine. Isas- ja emaslindude söötmis- ja pidamistingimuste mõju munade viljastumisele, loodete arenemisele munades ja tibude kvaliteedile. Tibude väljahautamine inkubaatorites ja hauduja linnu all. Tibude valik. Ööpäevaste tibude transportimine.

Tibude söötmine, hooldamine ja pidamine varakevadisel perioodil. Ettevalmistused tibude vastuvõtmiseks. Temperatuurirežiim

kana-, pardi-, hane- ja kalkunitibude kasvatamisel nende mitmesugustel vanusjärgudel. Tibude söödad ja söödaratsioonid. Tibude kindlustamine vitamiinide ja mineraalsöötdadega. Söötdade ettevalmistamise ja söötmise tehnika. Jootmine. Tibude arenemise igapäevane jälgimine.

Nõrkade tibude eraldamine ja neile lisa sööda andmine. Jooksu-aiad ja uiteväljad eri tibuliikidele. Tibude hooldamine. Tibude laagri viisilisele pidamisele üleviimise aeg.

Tibude söötmine ja kasvatamine laagri viisilisel pidamisel. Edasi-veetavate onnide ehitus. Noorlindude viimine rohumaadele. Kombi-needritud söötdade, terade ja jahusöötdade andmine lisa söödana laagri viisilisel pidamisel. Tibude pidamine kõrrepõldudel. Tööde päevakord tibude laagri viisilisel pidamisel. Tibude sortimine. Tibude kasvu ja arenemise kontrollimine. Tibude üleviimise tähtaeg ja kord täiskasvanud lindude rühma. Kontrollkaalumised. Eesrindlike linnutalitajate töökogemusi.

4. Peamised ülesanded eri liiki ja eri tootmissuunaga lindude söötmise ja pidamise organiseerimisel aasta aegade järgi. Lindude söödad. Täiskasvanud lindude söötmine munemisperiodiks ettevalmistamisel ja munemisperiodil. Kanade, partide, hanede ja kalkunite tüüpsöödaratsioonid. Mineraalsöötdade söötmine. Lindude talvine söötmine ja pidamine. Veekogud ja nende kasutamine vesilindude pidamiseks. Munevuse arvestus. Lindude nuumamine.

Praktilised tööd — 6 tundi.

Osavõtt lindude valikust munevuse ja kehaehituse järgi. Lindude märgistamine. Zootehnilise arvepidamise ja arvestuse tundmaõppimine farmides. Munade kogumine. Kontrollpesade kasutamine. Sugumunade valik hautamiseks. Ekskursioon haude-linnukasvatustsaama. Tibude vastuvõtmine üleskasvatamiseks. Osavõtt haude-linnukasvatustsaamast saadud tibude üleskasvatamise töödest. Osavõtt eri linnuliikide suvisel pidamisel sooritatavaist töödest. Ekskursioonid eesrindlikesse linnufarmidesse, kus lindude pidamine ja tibude üleskasvatamine on organiseeritud eeskujulikult ning lindude munevus on kõrge.

Põllumajandusloomade haigused ja nende vältimine. Eesrindlaste kogemusi põllumajandusloomade täieliku säilitamise ja haiguste likvideerimise alal — 10 tundi.

Zoohügieeni ja veterinaarprofülaktika tähtsus ja ülesanded sotsialistlikus loomakasvatuses. Loomade ja lindude tervise ja produktiivsuse sõltuvus neid ümbritseva keskkonna tingimustest (söötmine, hooldamine, pidamine ja kasutamine).

Zooveterinaar-reeglite täitmise kontrollimine.

Zoohügieen laudas ja karjamaal. Ruumide valgustuspinna normatiivid veistele, lammastele, sigadele, hobustele ja lindudele. Ruumide temperatuur veistele, lammastele, sigadele, hobustele ja lindudele. Desinfitseerimismeetodid. Ruumide ettevalmistamine talveks.

Sanitaar-hügieenilised nõuded karjamaade suhtes. Karjamaade puhastamine kividest, risust, okstest ning kahjulikest ja mürgistest taimedest. Karjamaade saastumine loomade siseparasiitide munade ja vastsetega ning võitlus selle vastu. Söötade kvaliteedi määramine. Söötade halva kvaliteedi näitajad (hallitus, mädanemine, mõrusus, kahjulikud lisandid jm.).

Joogikohtade iseloomustus ja nende suhtes esitatavad nõuded.

Zoohügieenilised nõuded loomade karjatamisel kastese lopsaka rohuga karjamaadel.

Loomade jalutamise ja suvise suplemise zoohügieeniline tähtsus. Naha, kapjade, sõrgade ja sarvede hooldamine.

Põllumajandusloomade ja -lindude haigused. Looma haigestumise kindlakstegemine välistunnuste järgi. Loomade temperatuuri mõõtmine. Mittenakkushaiguste peamised põhjused: loomade halb hooldamine ning ebaõige söötmine, pidamine ja kasutamine. Mittenakkushaigused ja nende vältimine. Esmaabi loomade haigestumisel. Kolhoosi veterinaarapteek.

Nakkushaiguste põhjused. Loomade nakkuse allikad ja nakkushaiguste leviku teed. Abinõud nakkushaiguste vältimiseks ja likvideerimiseks.

Nakkushaiguste tõrje abinõud: isoleerimine, desinfitseerimine, karanteen ja ravimine. Loomakorjuste koristamise reeglid.

Loomatalitaja isiklik profülaktika inimesi ohustavate nakkushaigete loomade talitamisel.

Piroplasmaos ehk punatõbi, kärntõbi, kiini-muhktõbi, mao- ja sooleusüstõved. Teised ohtlikumad infektsioonhaigused, nagu tuberkuloos, brutselloos jt. Nakkushaiguste tekkimine ja levik. Abinõud nende vältimiseks. Noorloomade haigused. Haiguste profülaktika ja ravi.

Sünnitusega ühenduses olevad haigused. Abinõud udarahaiguste vältimiseks ja haigestunud udara ravimine.

Praktilised tööd — 10 tundi.

Farmide vesivarustuse tundmaõppimine. Loomakasvatustubade koristamine. Sõnnikuhooldate ja virtsakaevude kohta esitatavate nõuete tundmaõppimine. Tööd tubade ettevalmistamisel talve vastu. Karjamaade koristamine.

Ruumide desinfitseerimine. Tiinete emasloomade ettevalmistamine poegimiseks. Veterinaararsti või veterinaarvelskri abistamine loomade ravimisel.

T e e m a 12.

Loomakasvatustubad, farmide vesivarustus ja töömahukate tööprotsesside mehhaniseerimine. Eesrindlike kolhooside kogemusi töömahukate tööprotsesside mehhaniseerimisel ja elektrifitseerimisel loomakasvatustubades — 6 tundi.

1. Loomakasvatustubad. Maa-ala valik farmihoonete püstitamiseks. Loomakasvatustubade ja linnufarmide tüüptubad. Kohalike ehitusmaterjalide kasutamine. Põhinäitajad, mis iseloomustavad korralikult ehitatud loomakasvatustubades. Tubade siseehitus ja sisustus.

2. Loomakasvatustubade vesivarustus. Veekulunormid tubades. Vee kvaliteedi suhtes esitatavad nõuded. Lahtised veekogud ja põhjavesi tubade vesivarustuse allikaina. Veepumpamise seadeldised. Masinad ja seadeldised vesivarustuse ja automaatjootmise sisseadmiseks.

3. Töömahukate loomakasvatustubade tööprotsesside mehhaniseerimine. Kore- ja haljassööda hekseldamise masinad. Juurvilja ja kartulite pesemise ja peenestamise masinad. Jõusöödade peenestamise ja jahvatamise masinad ja seadeldised. Seadeldised söödade

keetmiseks, aurutamiseks, segamiseks, transpordiks ja puhastamiseks. Söödaosakond. Sisetranspordi mehhaniseerimine.

Kolmetaktiline lüpsimasin ja selle lisaseadeldised. Lammaste mehaaniline pügamine elektri abil. Masina-traktorijaamade ja loomakasvatuse mehhaniseerimisjaamade ülesanded töömahukate tööprotsesside mehhaniseerimisel kolhooside farmides.

Ohutustehnika mehhanismidega töötamisel farmis. Tulekaitseabinõud. Kolhooside parimate ehitusbrigaadide töökogemusi.

Praktilised tööd — 8 tundi.

Ekskursioon eeskujulike loomakasvatushoonetega ja eeskujulikult mehhaniseeritud ning sisustatud kolhoosi farmi.

Ekskursiooni ajal vaadeldud loomade pidamistingimuste läbiarutamine. Söötade ettevalmistamise masinate ja seadeldiste tundmaõppimine. Kolmetaktilise lüpsimasina tundmaõppimine.

T e e m a 13.

Töö organiseerimine ja arvestus ning töötasu kolhooside farmides. Lisatöötasu — 2 tundi.

Töö organiseerimine farmides. Farmide aasta tootmisülesanded. Normipäevade arvestamise plaan. Farmi sotsialistlikud kohustused. Farmi töötajate individuaalsed sotsialistlikud kohustused.

Loomakasvatusbriigaadide organiseerimine farmide mitmesuguse mehhaniseerimistaseme puhul. Loomade kinnistamise normid üksikutele farmitöötajatele. Isikliku vastutuse tugevdamine. Loomade, riistade ja inventari kinnistamine brigaadi liikmetele. Karjamaade kinnistamine brigaadidele.

Loomakasvatustfarmide sisekorra-eeskirjad. Farmide juhatajate, loomakasvatustbrigaadiride, tallimeeste, lüpsjate-karjatalitajate, vasikatalitajate, karjameeste-karjuste, seatalitajate, lamburite ja linnutalitajate kohustused. Lisatööjõu eraldamine ja kasutamine farmides hooajaliste tööülesannete täitmisel. Valve organiseerimine farmis.

Farmi arvepidamine. Arvepidamise tähtsus. Arvestusraamatud ja -vormid ning nende täitmine. Sotsialistliku võistluse kokkuvõtete kontrollimine. Farmi tööde kontrollimine.

Farmides töötavate kolhoosnikute töötasu sõltuvus lüpsstud piima

ja põetud villa hulgast, noorloomade sünnist ja nende üleskasvatamisest, eluskaalu iivetest ning hobuste ja produktiivloomade tootmusest.

Näidis-töönormid ja tööhinded normipäevades. Ergutused kõrgete töönäitajate saavutamise eest. Lisatöötasu.

Praktilised tööd — 3 tundi.

Normipäevade arvestamine põhi- ja lisatöötasu maksmiseks farmi alalistele töötajatele.

Vastutav toimetaja K. Vool.

Tehniline toimetaja A. Sepp.

Ladumisele antud 9. X 1951. Trükkimisele antud 15. X 1951. Trükiarv 2000. Paber 56×79, 1/16. Trükipoognaid 1,75. Formaadile 60×92 kohaldatud trükipoognaid 1,4. Arvutuspoognaid 1,39. MB-14966. Trükikoda „Kommunist“, Tallinn, Pikk tän. 2. Tellimise nr. 4725.

Tasuta.

На эстонском языке.

Основы животноводства (зоотехминимум).

Примерная программа первого года обучения массовых колхозных кадров на трехлетних зоотехнических курсах.

71

1. -

A-19169

TASUTA

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00448093 7